

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO „AUŠROS“ MOKYKLOJE-DARŽELYJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus „Aušros“ mokyklos-darželio (toliau – Mokykla-darželis) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau - Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr.I-1489 1, 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 231, 232 straipsniais įstatymu, patvirtintu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685, Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602, bei Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis LR ŠMM 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.
2. Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokyklos-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos-darželio, šeimos lygmeniu mokykloje-darželyje.
4. Tvarka remiasi šiais principais:
  - 4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
  - 4.2. kiekvienas mokyklos-darželio administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;
  - 4.3. darbuotojai veikslių imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;
  - 4.4. kiekvienas mokyklos-darželio bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.
5. **Tvarkoje vartojamos sąvokos:**
  - 5.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui:

5.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **Smurto ar patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos-darželio bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.3. **Smurto ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

5.4. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE-DARŽELYJE

6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdančią dalyvauja visi mokyklos-darželio bendruomenės nariai.

7. Mokyklos-darželio direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą mokyklos-darželio bendruomenei.

8. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos-darželio direktoriaus paskirtas asmuo, socialinis pedagogas, kuris kasmet (pagal poreikį):

8.1. inicijuoja mokyklos-darželio bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. atlieka fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

8.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

- 8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;
- 8.5. teikia siūlymus mokyklos-darželio direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje-darželyje;
- 8.6. atlieka kitus patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
9. Klasių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis. Parengia mokinių elgesio taisykles.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE-DARŽELYJE

10. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas mokyklos-darželio administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, mokinys reaguodamas:
- 10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 10.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus ar mokyklos-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 10.3. informuoja klasės auklėtoją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;
- 11. Klasės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:**
- 11.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;
- 11.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas), ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui. Šis užpildytą formą registruoja patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas Vaiko gerovės komisijos pirmininko kabinete);
- 11.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
- 11.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vaiko gerovės komisijos pirmininku.
12. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į mokyklos-darželio Vaiko gerovės komisiją ar konkrečius Mokyklos-darželio tvarkos apraše nurodytą asmenį ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
- 13. Gavus informaciją apie patyčias/smurtą Vaiko gerovės komisijos pirmininkas:**
- 13.1. numato veiksmų/pagalbos planą (2 priedas), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 13.2. informuoja mokyklos-darželio direktorių apie esamą situaciją;

13.3. atlieka kitus mokyklos-darželio tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos-darželio direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.

15. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja mokyklos-darželio direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

16. Mokyklos-darželio direktoriaus veiksmai:

16.1. kai smurtauja ar smurtą patiria mokinys:

16.1.1. gavęs informaciją apie smurto atvejį, praneša vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ar savivaldybės institucijai pagal kompetencijas;

16.1.2. imasi priemonių, kad mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę neatlygintinai gauti psichologinę pagalbą;

16.2. kai smurtauja ar smurtą patiria mokyklos-darželio darbuotojai, rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam darbuotojui kreiptis psichologinės pagalbos į rajono pedagoginę psichologinę tarnybą.

17. Kai pastebima, kad vaikas (nepilnametis mokinys) galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje:

17.1. darbuotojas, įtariantis, kad vaikas galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, nedelsdamas praneša apie tai socialiniams pedagogams ar mokyklos-darželio direktoriui, kuris praneša Vilniaus miesto vaiko teisių apsaugos skyrių arba policijai 112;

17.2. mokyklos-darželio direktorius informuoja mokyklos-darželio Vaiko gerovės komisiją dėl pagalbos vaikui-mokiniui organizavimo ir/ar teikimo.

18. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje-darželyje teikiama administracijos ir kitų specialistų pagalba.

19. Tais atvejais, kai mokykloje-darželyje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje-darželyje, klasės vadovas ir/ ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Mokyklos-darželio darbuotojai, pedagogai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka.

21. Tėvai su šia Tvarka supažindinami tėvų susirinkimo metu.

22. Tvarka skelbiama mokyklos-darželio internetinėje svetainėje

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Vilniaus „Aušros“ mokykla-darželis

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	

VEIKSMŲ/PAGALBOS PLANAS

_____ data

Pagalbos planas, skirtas: _____

Laikotarpis, per kurį bus įgyvendinamas planas: _____

Kiekvieno plano įgyvendinimo dalyvio įsipareigojimai:

Mokinio:

_____
_____
_____

Tėvų ar globėjų:

_____
_____
_____

Klasės vadovo:

_____
_____
_____

Pagalbos teikimo vaikams specialistų

_____
_____
_____

Vaiko gerovės komisijos

_____
_____
_____

Plano dalyviai: _____

(Vardas Pavardė, parašas)

_____
(Vardas Pavardė, parašas)

_____
(Vardas Pavardė, parašas)